

Α. Σκοπός και Μαθησιακοί Στόχοι μιας δραστηριότητας ή ενός σεναρίου

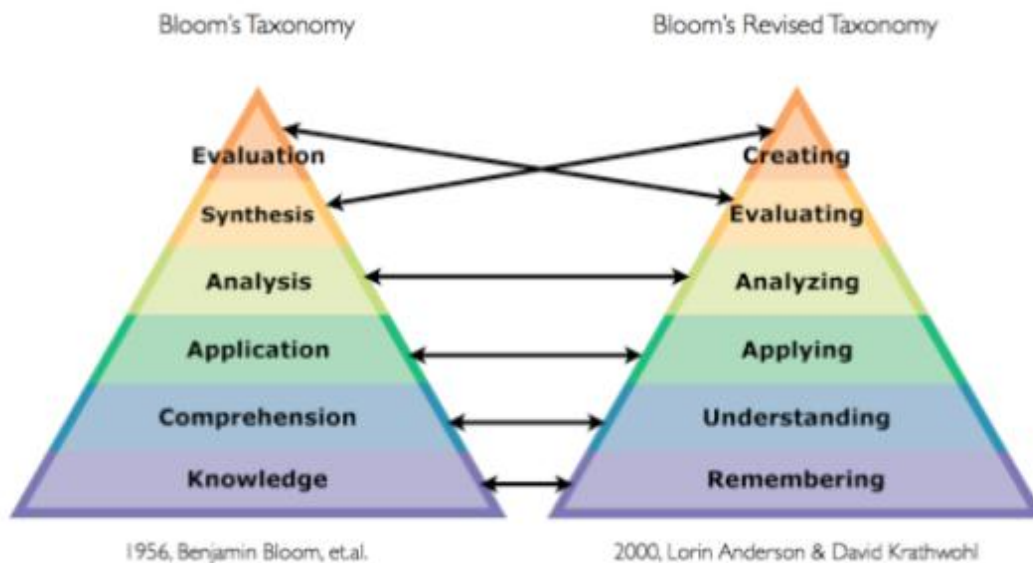
Ο γενικός σκοπός μιας δραστηριότητας ή ενός σεναρίου προσδιορίζει σε γενικές γραμμές αυτό που μαθησιακά επιδιώκεται μέσα από τη μαθησιακή εμπειρία που σχεδιάζουμε.

Οι **μαθησιακοί στόχοι** προσδιορίζονται στα πλαίσια του γενικού σκοπού και **τον εξειδικεύουν** περιγράφοντας **τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα** κατά τρόπο σαφή, συγκεκριμένο, παρατηρήσιμο και συνεπώς ελέγξιμο ώστε να μπορεί να αποτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο επιτυγχάνονται. Ένας **μαθησιακός στόχος**, ή όπως λέγεται εναλλακτικά, ένα **μαθησιακό αποτέλεσμα**, είναι μία συγκεκριμένη και αναγνωρίσιμη αλλαγή που αναμένουμε στη συμπεριφορά του μαθητή.

Η τυπική προσέγγιση απέναντι στους στόχους (όπως αυτή διατυπώθηκε από γνωστούς θεωρητικούς όπως ο Bloom) υπαγορεύει το διαχωρισμό τους σε τρεις τομείς:

1. **τον γνωστικό (cognitive)**, που αφορά τις διεργασίες της **γνώσης**
2. **τον συναισθηματικό (affective)**, που αφορά τις **στάσεις (attitudes)** και
3. **τον ψυχοκινητικό (psychomotor)**, που αφορά τις **δεξιότητες (skills)**.

Όσον αφορά ιδιαίτερα τους γνωστικούς στόχους, αυτοί οργανώνονται σε επίπεδα αυξανόμενης πολυπλοκότητας (βλέπε Εικόνα 1).

Εικόνα 1. Επίπεδα γνωστικής στοχοταξινομίας

Τα επίπεδα της γνωστικής στοχοταξινομίας που πρότεινε αρχικά ο Bloom είναι:

Γνώση: απομνημόνευση συγκεκριμένων στοιχείων, ορολογίας, γεγονότων, συμβόλων, αρχών, τρόπων και μέσων που επιτρέπουν τη χρήση των συγκεκριμένων στοιχείων, των συμβάσεων, των τάσεων και ακολουθιών, ταξινομήσεων και κατηγοριών, κριτηρίων, μεθοδολογίας, αρχών και γενικεύσεων, θεωριών και δομών

Κατανόηση: Πλήρης συνείδηση της προηγούμενα αποκτηθείσης γνώσης και δυνατότητα μεταφοράς της σε πιο κατανοητές μορφές π.χ. συνοψίζει, αντιδιαστέλλει, γενικεύει, ορίζει, παραφράζει, ερμηνεύει, επεκτείνει

Εφαρμογή: Χρήση γνώσης σε διαφορετικό πλαίσιο και με διαφορετικό περιεχόμενο για να οργανώσει, να υπολογίσει, να μετασχηματίσει και να επιλύσει προβληματικές καταστάσεις

Ανάλυση: Διάκριση επιμέρους στοιχείων ενός αντικειμένου ή μιας κατάστασης, εντοπισμός δομικών, χρονικών, και αιτιωδών σχέσεων, οργανωτικών αρχών που τα διέπουν. Ανάδειξη στοιχείων που δημιουργούν λογικά ή λειτουργικά προβλήματα

Σύνθεση: Αντίστροφη διαδικασία της ανάλυσης: ικανότητα μαθητή να ενοποιήσει τη γνώση και να εκφράσει γνώμη, να προτείνει σχέδιο δράσης για την επίλυση καταστάσεων με μοναδικό και πρωτότυπο τρόπο

Αξιολόγηση: κρίσεις με βάση εσωτερικά ή εξωτερικά κριτήρια

B. Ορίζοντας Μαθησιακούς Στόχους σε 3 Βήματα

Τι είναι; Οι **μαθησιακοί στόχοι** προσδιορίζονται στα πλαίσια του γενικού σκοπού και τον εξειδικεύουν περιγράφοντας τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα κατά τρόπο σαφή, συγκεκριμένο, παρατηρήσιμο και συνεπώς ελέγξιμο ώστε να μπορεί να αποτιμηθεί ο βαθμός στον οποίο επιτυγχάνονται.

Ο κάθε στόχος θα πρέπει να αποτελείται από τρία μέρη:

- » Την συμπεριφορά που αναμένεται να έχει ο μαθητής
- » Τις συνθήκες στις οποίες αναμένεται να έχει αυτήν την συμπεριφορά
- » Τα κριτήρια αξιολόγησης της επιθυμητής συμπεριφοράς

Ακολουθήστε τα 3 ακόλουθα βήματα

1ο βήμα: κάνουμε ξεκάθαρη την **τελική συμπεριφορά** που θέλουμε να έχουν οι μαθητές μας χρησιμοποιώντας την ταξινομία του Bloom και αντλώντας ρήματα από τον παρακάτω πίνακα.

Στο παράδειγμα:

«Οι μαθητές πρέπει να κατανοήσουν τη λειτουργία του κινητήρα του αυτοκινήτου»

...αυτό δε συμβαίνει, γιατί το ρήμα «κατανώ» δεν περιγράφει συμπεριφορά. Πώς δηλαδή θα «καταλάβω» εγώ ως εκπαιδευτικός, ότι ο μαθητής κατανόησε τη λειτουργία του κινητήρα;

Αντίθετα, η διατύπωση:

«Οι μαθητές πρέπει να είναι σε θέση να **περιγράψουν** τον τρόπο λειτουργίας του κινητήρα, αναφέροντας τη χρησιμότητα κάθε εξαρτήματος»

...είναι ορθότερη, γιατί κάνει ξεκάθαρη την τελική επιθυμητή συμπεριφορά. Παρατηρώντας την, μπορώ ως εκπαιδευτικός να λάβω ενδείξεις για το αν ο μαθητής «κατάλαβε» τη λειτουργία του κινητήρα.

KNOWLEDGE ΓΝΩΣΗ	COMPREHENSION ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ	APPLICATION ΕΦΑΡΜΟΓΗ	ANALYSIS ΑΝΑΛΥΣΗ	SYNTHESIS ΣΥΝΘΕΣΗ	EVALUATION ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
Cite (αναφέρω)	Associate (συνδέω)	Apply (εφαρμόζω)	Analyze (αναλύω)	Arrange (τακτοποιώ)	Appraise (αξιολογώ)
Count (μετρώ)	Classify (ταξινομώ)	Calculate (υπολογίζω)	Appraise (αξιολογώ)	Assemble (συγκεντρώνω)	Assess (αξιολογώ)
Define (ορίζω)	Compare (συγκρίνω)	Classify (ταξινομώ)	Calculate (υπολογίζω)	Collect (συλλέγω)	Choose (διαλέγω)
Draw (σχεδιάζω)	Compute (υπολογίζω)	Demonstrate (δείχνω)	Categorize (κατηγοριοποιώ)	Compose (συνθέτω)	Compare (συγκρίνω)
Identify (προσδιορίζω)	Contrast (καθιστώ αντίθετο)	Determine (καθορίζω)	Classify (ταξινομώ)	Construct (κατασκευάζω)	Criticize (ασκώ κριτική)
List (καταλογοποιώ)	Differentiate (διαφοροποιώ)	Dramatize (δραματοποιώ)	Compare (συγκρίνω)	Create (δημιουργώ)	Determine (καθορίζω)
Name (ονομάζω)	Discuss (συζητώ)	Employ (υιοθετώ)	Debate (συζητώ)	Design (σχεδιάζω)	Estimate (εκτιμώ)
Point (σημειώνω)	Distinguish (διακρίνω)	Examine (εξετάζω)	Diagram (εμφανίζω σε διάγραμμα)	Formulate (διατυπώνω)	Evaluate (αποτιμώ)
Quote (αναφέρω απόσπασμα)	Estimate (υπολογίζω)	Illustrate (επεξηγώ)	Differentiate (διαφοροποιώ)	Integrate (ενσωματώνω)	Grade (βαθμολογώ)
Read (διαβάζω)	Explain (εξηγώ)	Interpret (ερμηνεύω)	Distinguish (διακρίνω)	Manage (διαχειρίζομαι)	Judge (κρίνω)
Recite (εκθέτω)	Express (εκφράζω)	Locate (εντοπίζω)	Examine (εξετάζω)	Organize (οργανώνω)	Measure (μετρώ)
Record (αρχειοθετώ)	Extrapolate (παρεκτείνω)	Operate (λειτουργώ)	Experiment (κάνω πείραμα)	Plan (προγραμματίζω)	Rank (εντάσσω)
Repeat (επαναλαμβάνω)	Interpolate (παρεμβάλλω)	Order (διατάζω)	Identify (προσδιορίζω)	Prepare (ετοιμάζω)	Rate (ποσοστοποιώ)
Select (επιλέγω)	Locate (εντοπίζω)	Practice (εξασκώ)	Inspect (επιθεωρώ)	Prescribe (ορίζω)	Recommend (συστήνω)
State (δηλώνω)	Predict (προβλέπω)	Report (αναφέρω)	Inventory (καταλογοποιώ)	Produce (παράγω)	Revise (αναθεωρώ)
Tabulate (ταξινομώ σε πίνακες)	Report (αναφέρω)	Restructure (αναδομώ)	Question (ερωτώ)	Propose (προτείνω)	Score (δίνω αποτέλεσμα)
Tell (λέγω)	Restate (επαναδιατυπώνω)	Schedule (προγραμματίζω)	Separate (ξεχωρίζω)	Specify (διευκρινίζω)	Select (επιλέγω)
Trace (ιχνηλατώ)	Review (αναθεωρώ)	Sketch (σκιτσάρω)	Summarize (συνοψίζω)	Synthesize (συνθέτω)	Standardize (τυποποιώ)
Underline (υπογραμμίζω)	Tell (λέγω)	Solve (λύνω)	Test (δοκιμάζω)	Write (γράφω)	Test (δοκιμάζω)
	Translate (μεταφράζω)	Translate (μεταφράζω)	Prove (αποδεικνύω)		Validate (επικυρώνω)
		Use (χρησιμοποιώ)			
		Write (γράφω)			

Hatfield. 2004 (adapted from Bloom's Taxonomy)

2ο βήμα: κάνουμε ξεκάθαρες τις **συνθήκες** κάτω από τις οποίες οι μαθητές θα επιδεικνύουν την επιθυμητή συμπεριφορά.

Στο παράδειγμα:

«οι μαθητές – υποψήφιοι οδηγοί να αναγνωρίζουν τα οδικά σήματα»

...αυτό δε συμβαίνει, γιατί δεν αναφερόμαστε καθόλου στις συνθήκες.

Αντίθετα, η διατύπωση:

«οι μαθητές – υποψήφιοι οδηγοί να αναγνωρίζουν και να διακρίνουν τα οδικά σήματα σε πραγματικές συνθήκες οδήγησης στην πόλη σε κίνηση»

...είναι ορθότερη, γιατί περιγράφει με ακρίβεια τις συνθήκες κάτω από τις οποίες ο μαθητής επιδεικνύει την επιθυμητή συμπεριφορά.

3ο βήμα: κάνουμε ξεκάθαρα τα **κριτήρια αξιολόγησης** (ποιοτικά ή ποσοτικά) της επιθυμητής συμπεριφοράς ή του αποτελέσματος/παραγόμενου αυτής.

Στο παράδειγμα:

«Οι μαθητές να είναι σε θέση να κατασκευάσουν μία μακέτα κτιρίου»

...αυτό δε συμβαίνει, γιατί δεν διασαφηνίζουμε τον τρόπο που θα αξιολογήσουμε τη μακέτα.

Αντίθετα, η διατύπωση:

«Οι μαθητές να είναι σε θέση να κατασκευάσουν μία μακέτα κτιρίου, που να είναι: αισθητικά σωστή – ποιοτικό κριτήριο- και να περιλαμβάνει τα εξής μέρη –ποσοτικό κριτήριο-: μέρος1...μέροςν»

...είναι ορθότερη, γιατί περιγράφει με ακρίβεια το τι είναι «καλή» μακέτα –κατ' εμάς-, τα κριτήρια δηλαδή αξιολόγησής της, ποιοτικά και ποσοτικά.